

балансу приватних та публічних інтересів із забезпеченням невідворотності відповідальності за вчинене правопорушення.

1. Огляд судової практики ВС щодо застосування глави 21 КПК України та провокації вчинення злочину : Презентація Комітету з кримінального права та процесу НААУ. URL : <https://unba.org.ua/news/6345-komitet-z-kriminalnogo-prava-ta-procesu-naau-prezentue-oglyad-sudovoi-praktiki-vs-shodo-zastosuvannya-glavi-21-kpk-ukraini-ta-provokacii-vchinennya-zlochynu.html>.
2. Узагальнення практики суду касаційної інстанції з питань проведення та оцінювання результатів НС(Р)Д у кримінальному провадженні. URL : <https://ptcu.gp.gov.ua/digest/digest-ptcu-03.pdf>
3. Узагальнення судової практики з розгляду слідчими судьями Вищого антикорупційного суду клопотань про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій і оперативно-розшукових заходів (за 2019, 2020 роки). URL : https://hcac.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/hcac/statistics/reviews/review_CIA_OSM.pdf.
4. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#n4223>.
5. Затримання агента НАБУ: війна з корупцією чи антикорупціонерами? URL : <https://www.bbc.com/ukrainian/features-42181323>.
6. Головний рабин України заявляє, що Ситник конфіденційно зустрічався з ним через прослуховування в синагозі. URL : <https://ua.interfax.com.ua/news/general/641148.html>.
7. НАБУ встановило осіб, зафіксованих на відеозаписі з камер Синагоги м. Києва. URL : <https://nabu.gov.ua/novynu/nabu-vstanovylo-osib-zafiksovanyh-na-videozapysi-z-kamer-synagogy-mkyueva>.
8. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88602316>.
9. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74630432>.
10. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93268469>.

Владислав ЛАЗАРЄВ

директор ННІ права та підготовки
фахівців для підрозділів
Національної поліції,
кандидат юридичних наук

Ельвіра СИДОРОВА

заступник директора ННІ права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук, доцент

**ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ
ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ
ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ**

Ефективне розслідування кримінальних правопорушень вимагає від працівників правоохоронних органів негайного реагування на будь-які випадки можливого отримання доказової інформації про подію протиправного діяння або окремі його сліди. На часі в Україні, з огляду на негативну ситуацію на сході держави та пов'язані з цим економічні проблеми, зростає кількість вчинення кримінальних правопорушень проти громадського порядку: хуліганських проявів, масових заворушень тощо.

В розрізі цього, вважаємо доречною думку О. А. Антонюка, що «... на початковому етапі розслідування кримінальних правопорушень проти громадського порядку важливе значення відіграє збір інформації з матеріальних джерел. Адже їх застосування на подальшому етапі розслідування під час проведення різноманітних процесуальних дій має іноді визначальну роль. Зокрема, ефективне проведення слідчого експерименту вбачається можливим за наявності вказаних відомостей – матеріальних об'єктів. Оскільки це дозволяє максимально об'єктивно оцінити та перевірити надану окремими учасниками провадження

інформацію» [2, с. 190]. З огляду на зазначене, ми вбачасмо за необхідне розглянути окремі аспекти проведення огляду місця події як обов'язкової слідчої (розшукової) дії під час розслідування кримінальних правопорушень проти громадського порядку.

Загалом огляд місця події науковці визначають як невідкладну слідчу дію, що полягає в безпосередньому сприйнятті, дослідженні, оцінці і фіксації дізнавачем (слідчим) обстановки місця події, слідів та об'єктів, які стосуються справи, їх ознак, властивостей, станів та взаємозв'язків з метою з'ясування суті події, що сталася, механізму злочину і його обставин, які мають значення для встановлення істини по справі, з чим ми погоджуємося.

Ми підтримуємо думку А. І. Лісняка, який вказує на те, що вся територія, де вчинено протиправне діяння, номінально є місцем події, що фактично складається з десятків, сотень або тисяч локальних місць події, які стосуються конкретних епізодів вчинених кримінальних правопорушень. Для огляду кожного локального місця події утворюється слідчо-оперативна група, до складу якої повинен входити слідчий, який є керівником групи, працівник криміналістичного підрозділу, який виконує функції спеціаліста, працівник оперативних підрозділів. Також до огляду місця події може залучатися дільничний офіцер поліції, що обслуговує територію, яка є місцем огляду, та працівники інших підрозділів, зважаючи на обстановку місця події та наявність відповідної кількості спеціалістів (судові медики, кіно-, фотодокументалісти, працівники пожежної, вибухотехнічної, кінологічної та інших служб поліції та інших державних органів). Склад слідчо-оперативної групи та взаємодія її членів регламентовані відомчими наказами МВС України [5, с. 135].

Тому ми визначаємо найбільш важливим заходом підготовчого етапу під час проведення огляду місця події під час розслідування кримінальних правопорушень проти громадського порядку визначення учасників вказаної слідчої (розшукової) дії. Адже в багатьох випадках для вилучення доказів уповноважена особа (слідчий, дізнавач, прокурор, детектив) повинна задіяти окремі категорії осіб. Зокрема:

– працівників патрульної поліції за погодженням з їх безпосереднім керівництвом – для забезпечення збереження доказів до приїзду слідчо-оперативної групи, охорони місця події, а також пошуку можливих її очевидців;

– експертів НДЕКЦ відповідних областей – для найбільш ефективного виявлення та вилучення слідів використання вогнепальної зброї, вибухових пристроїв та боєприпасів, а також інших специфічних об'єктів;

– спеціалістів різного профілю – для виявлення іншої важливої інформації.

З огляду на зазначене, ми підтримуємо позицію групи вчених (О. А. Борідько, К. В. Парасочкіна, Г. О. Пономаренко), які акцентують на тому, що особливого значення має дотримання принципів комплектування слідчо-оперативних груп, де необхідно враховувати поєднання професійного й життєвого досвіду її учасників, їх психологічну сумісність, яка повинна розумітися як готовність взаємно співпрацювати та допомагати один одному. Науковці зазначають, що уповноважена особа також не повинна залишати поза увагою й психологічні аспекти міжособистісних взаємин. Її ділове та доброзичливе спілкування з учасниками огляду – важлива передумова успішного проведення слідчої дії [3, с. 11].

Більшість науковців поділяють думку, що під час розслідування кримінальних правопорушень проти громадського порядку серед методів проведення огляду місця події необхідно обирати концентричний метод – від периферії до центру [1, с. 207; 4, с. 47], що ми підтримуємо.

Зокрема, на виконання злочинного плану гр. Д., перебуваючи на території м. Харкова, використовуючи свої особисті зв'язки серед осіб, із якими навчались у школі, ЗВО або разом займались спортом, протягом червня та липня 2019 року підшукав та вступив у змову із 44 молодими чоловіками спортивної статури, яких не повідомив про свої злочинні наміри щодо захоплення частки засновника, території, майна та грошових коштів ПСП «МАЯК», але сповістив про необхідність виїзду до території сільського господарського підприємства з метою блокування його роботи, використовуючи нікчемну підставу щодо, нібито, працевлаштування охоронців. При цьому, відповідно до розробленого гр. Д. плану, гр. Є. та гр. Х. забезпечили наявність предметів, які використовувались як зброя, серед яких: газові балончики з сильнодіючими речовинами, електрошокери, ножі, шумові пістолети та димові шашки. В період з 21 год 15 хв 23.07.2019 року до 00 год 05 хв 24.07.2019 року відбулися активні групові дії, що мали згідно з планом гр. Д. дезорієнтувати працівників ПСП «Маяк», викликати у них страх та примусити залишити територію підприємства [6]. Як бачимо, протиправні дії розпочалися

на території великого підприємства за участі великої кількості осіб. Уповноваженим особам (складу слідчо-оперативної групи) необхідно в таких випадках обирати найбільш широкі межі огляду та проводити його концентричним методом, адже чіткий центр місця події визначити вкрай складно.

Отримана під час огляду місця події інформація дозволить уповноваженим особам спланувати подальші дії: визначитися з кількістю об'єктів для огляду, кількістю слідчих, оперативних працівників, експертів і спеціалістів, використання необхідної техніки, пошукових приладів та ін. [4, с. 47].

Підбиваючи підсумок, зазначимо, що правильна організація проведення огляду місця події має досить важливе значення для досягнення оптимальних результатів розслідування кримінальних правопорушень проти громадського порядку. Зокрема, для вилучення доказів уповноважена особа повинна задіяти окремі категорії осіб: працівників патрульної поліції за погодженням з їх безпосереднім керівництвом (для забезпечення збереження доказів до приїзду слідчо-оперативної групи, охорони місця події, а також пошуку можливих її очевидців); експертів НДЕКЦ відповідних областей (для найбільш ефективного виявлення та вилучення слідів використання вогнепальної зброї, вибухових пристроїв та боєприпасів); спеціалістів різного профілю (для виявлення іншої важливої інформації).

1. Антонюк О. А. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти громадського порядку: наукові та праксеологічні засади : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 384 с.

2. Антонюк О. А. Проведення огляду місця події при розслідуванні кримінальних правопорушень проти громадського порядку: напрями удосконалення. *Юридична наука*. 2020. № 9. С. 190–196.

3. Борідько О. А., Парасочкіна К. В., Пономаренко Г. О. Тактика слідчих оглядів : навч. посіб. Херсон : Видавець Чуєв С. М., 2006. 72 с.

4. Єфімов М. М. Розслідування злочинів проти громадського порядку та моральності : навч. посіб. 2-е вид., допов. і перероб. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 188 с.

5. Лісняк А. І. Криміналістична характеристика та особливості розслідування масових заворушень : дис. ... д-ра філософії (081 – Право). Дніпро, 2021. 228 с.

6. Справа № 615/207/21. Архів Валківського районного суду Харківської обл., 2021 р.

Оксана ЛУЧКО

викладач Державної установи
«Криворізька академія патрульної
поліції» (м. Кривий Ріг
Дніпропетровської обл., Україна),
кандидат юридичних наук

ОКРЕМІ АСПЕКТИ УЧАСТІ ПЕРЕКЛАДАЧА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Відповідно до ст. 29 Кримінального процесуального кодексу України (далі-КПК України), кримінальне провадження здійснюється державною мовою. Учасники кримінального провадження, які не знають чи недостатньо знають державну мову мають право давати показання та заявляти клопотання рідною мовою, а в разі потреби користуватися послугами перекладача [1]. Перекладач не лише сприяє подоланню мовного бар'єру між сторонами кримінального провадження та є гарантом дотримання однієї із засад кримінального провадження – мови, якою воно здійснюється, а сприяє розумінню та усвідомленню всього обсягу прав, визначених КПК України певним учасником кримінального провадження, та можливості їх реалізації.

Незважаючи на поширеність випадків, коли одна із сторін кримінального провадження є такою, що не розуміє державну мову і потребує залучення перекладача, у практичній діяльності існують певні складнощі під час реалізації цієї норми. Такі труднощі зумовлені прогалинами нормативно-правових актів, що регулюють це питання, зокрема щодо їх пошуку, порядку залучення, вимог до рівня компетентності тощо.

Процесуальний порядок залучення перекладача у кримінальному провадженні